

MAYA'DAN BAKIŞ

Gezsen Anadolu'yu!

Prof. Dr.
C. TAYYAR SADIKLAR
Türk-Japon Vakfı Başkanı
(Gümrük ve Tekel E.Bakanı / Merkez Bankası E.Başkanı)

Son onbeş gün içinde geniş bir Anadolu turu yaptım. Okul çağlarında sık sık tekrarladığımız bir şarkı sözcüğü aklıma geldi;

Sen ne güzel bulursun
Gezsen Anadolu'yu
Dertlerden kurtulursun
Gezsen Anadolu'yu.

Anadolu'yu arada sırada gezmekte yarar var. İnsan dertlerden kurtulduğu gibi, bazen de dertleniyor.

Gezimiz; İzmir'i İstanbul'u, Samsun'u, Giresun'u içine alan bir başlangıçtan sonra GAP bölgesini yeniden tanıyarak noktalandı. Bu gezideki bütün izlenimlerimizi bir makale içinde özetlemek mümkün değil. Sadece bazı çarpıcı gözlemlerimizi aktaracağım.

Karadeniz gezimizin asıl amacı; yeni açılan Karadeniz Otoyolunu ve Giresun'daki finansman müzakerelerini bizzat yaptığım Aksu Kâğıt Fabrikasını görmektir, Karadeniz Otoyolunu yapanları kutlarım. Özellikle Ünye Giresun arasındaki 3800 m'lik çok modern tünel hayranlık verici. Bolu tüneli ile karşılaştırıldığında daha görkemli ve daha kullanışlı olan bu tünelin Türk mühendislerince gerçekleştirilmesinden gurur duyduk.

1960'lı yıllarda Japonlardan bizzat sağladığımız 30 Milyon Dolar civarındaki krediyle inşa edilen Aksu Kâğıt Fabrikasının 3 Milyon 200 Bin Dolara özelleştirildiğini öğrendik, gidip yerinde gördük.

Fabrika hala çalışıyor ve makineleri pırıl pırıl. Sadece arsası 10 Milyon dolar eder. Bu özelleştirmeye aklımız ermedi. Diğer taraftan, yeni kurulan Üniversitenin böyle bir araziye ihtiyacı var, bu konunun üzerine gidilmesinde yarar gördük.

Kirazın vatanının Giresun olduğunu Japonlardan öğrenmiştim. Japonya'da bir kardeş şehir ilan edilmiş ve kiraz yetiştiriliyor. Türk kirazları özel

paketler içinde kilosu 250 dolara kadar satılıyor.

Giresun'da ise kiraz üretiminin hemen hemen durmuş olduğunu öğrenerek hayretler içinde kaldım.

GAP gezisine gelince; 1953 Mülkiye mezunu bir grup arkadaş ve eşleriyle birlikte GAP Bölgesinde dört günlük bir tur yaptık;

Şanlıurfa, Mardin, Midyat, Hasankeyf, Harran, Atatürk Barajı, Adıyaman, Nemrut, Halfetiye ve Birecik gezileri yapıldı. Bu arada Batman ve Diyarbakır bölgesinin içinden de geçildi.

Yorucu fakat anlamlı bir geziydi.

Atatürk Barajı bu bölgeye başka bir güzellik ve anlam katmış. GAP Bölgesine yapılan yatırımlar 16 Milyar Doları bulmuş daha bir o kadar daha yatırıma ihtiyaç var. Bu bölge bütünüyle bir hazine, bir bölümünde de petrol fışkırıyor.

Bu gezi sırasında da Avrupa'nın veya dünyadaki diğer güçlerin bu bölgeyi Türkiye'den neden koparmak istediklerini daha iyi anladık.

Bölgedeki yüzleri aşan barajların yapımı ve Mezopotamya bölgesinin zenginliğine zenginlik katan yatırımlar için sarf edilen ve kullanılan kredilerin faizlerini ve borçlarını ülke olarak bütün bölgeler yüklenmiş, bugün dahi ödüyoruz, nimetleri ise bu bölgelere hediye edilmiş, helal olsun.

Baraj suları altında kalacağı söylenen tarihi Hasankeyf harabelerinin kurtarılması için bir önerim var. Dönüşte DSİ yetkilileri ile tartışmayı planlıyorum.

Bu zengin ve güzel yurt parçasını bizden kimse koparmaya heveslenmesin, zamanında heveslenenlerden kanlarımız ve şehitlerimiz pahasına geri almışız.

O bölgedeki illerimizin isimlerine bir bakalım;

Şanlıurfa, Gaziantep, Kahramanmaraş, bu isimlerin niçin kullanıldığını bir düşünelim.

GAP bölgesiyle ilgili bir üzüntümü de ifade etmeden geçemeyeceğim. Keban Projesi ile başlayan çalışmalarım bu projelerin birçok aşamasında katkılar sağladım.

Bunlardan biri de entegre bir proje olan bu projenin gübre ihtiyacını karşılamak üzere kurulan Mardin Mazı Dağı Gübre Kompleksidir. Bu kompleksin kapandığına dair bilgiler aldım, tekrar teyit etmeye çalışacağım. Diğer bir sorun da, bilinçsiz sulamanın ortaya çıkardığı “tuzlanma” konusudur.

Deđinilecek o kadar konu var ki bir makaleye sığmıyor.

řu kadarını belirteyim. O bölgeler; barajlarıyla, tarihi ve kültürü ile zenginliği ile dünyanın iştahını kabartıyor.

Bir makalemizde de değindiğimiz gibi “alıpta kaarmısın”!